

פרשת קורח תשפ"ד
Korach's Complaint

במדבר פרק טז פסוק ג

(א) וַיִּקַּח קֹרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קֵהֶת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֶלִיָּאָב וְאוֹן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן: (ב) וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאֲנָשִׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמְאֹתָיִם נְשִׂאֵי עֵדָה קְרָאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שֵׁם: (ג) וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלֵם קְדָשִׁים וּבְתוֹכְכֶם יִקְוֶה וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קֵהֶת יִקְוֶה: (ד) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו: (ה) וַיִּדְבֹר אֶל קֹרַח וְאֶל כָּל עַדְתּוֹ לֵאמֹר בְּקֹר וַיִּדַע יִקְוֶה אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקְּדוֹשׁ וְהִקְרִיב אֵלָיו וְאֶת אֲשֶׁר יִבְחַר בּוֹ יִקְרִיב אֵלָיו:

רש"י
(א) ויקח קרח - פרשה זו יפה נדרשת במדרש רבי תנחומא: ויקח קרח - לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרגם אונקלוס ואתפלג נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת, וכן (איוב טו, יב) מה יקחד לבך, לוקח אותך להפליגך משאר בני אדם. דבר אחר ויקח קרח משך ראשי סנהדראות שבהם בדברים, כמו שנאמר (במדבר כ, כה) קח את אהרון, (הושע יד, ג) קחו עמכם דברים: **בן יצהר בן קהת בן לוי** - ולא הזכיר בן יעקב, שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם,

שנאמר (בראשית מט, ו) ובקהלם אל תחד כבודי. והיכן נזכר שמו על קרח, בהתיחסם על הדוכן בדברי הימים, שנאמר (ד"ה א' ו, כב - כג) בן אביאסף בן קרח בן יצהר בן קהת בן לוי בן ישראל: **ודתן ואבירים** - בשביל שהיה שבט ראובן שרוי בחנייתם תימנה, שכן לקהת ובניו החונים תימנה, נשתתפו עם קרח במחלוקתו, אוי לרשע אוי לשכנו. ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח, אחי אבא ארבעה היו, שנאמר (שמות ו, יח) ובני קהת וגו'. עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו. מה עשה, עמד וכנס מאתים חמישים ראשי סנהדראות, רובן משבט ראובן שכיניו, והם אליצור בן שדיאור וחביריו וכיוצא בו, שנאמר נשיאי עדה קריאי מועד, ולהלן הוא אומר (במדבר א, טז) אלה קרואי העדה, והלבישן טליתות שכולן תכלת. באו ועמדו לפני משה. אמרו לו טלית שכולה של תכלת חייבת בציצית או פטורה. אמר להם חייבת. התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פטורה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה: **בני ראובן** - דתן ואבירם ואון בן פלתי:

(ג) **רב לכם** - הרבה יותר מדאי לקחתם לעצמכם גדולה: **כלם קדושים** - כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה: **ומדוע תתנשאו** - אם לקחת אתה מלכות לא היה לך לברר לאחיך כהונה, לא אתם לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה' אלהיך (שמות כב, ב), כל העדה שמעו: (ד) **ויפול על פניו** - מפני המחלוקת, שכבר זה בידם סרחון רביעי, חטאו בעגל (שמות לב, יא) ויחל משה, במתאוננים (במדבר יא, יב) ויתפלל משה, במרגלים (שם יד, יג) ויאמר משה אל ה' ושמעו מצרים, במחלוקתו של קרח נתרשלו ידיו. משל לבן מלך שסרח על אביו ופייס עליו אוהבו פעם ושתים ושלש, כשסרח רביעיית נתרשלו ידי האוהב ההוא. אמר עד מתי אטריח על המלך, שמא לא יקבל עוד ממני: (ה) **בקר וידוע וגו'** - עתה עת שכרות הוא לנו ולא נכון להראות לפניו והוא היה מתכוין לדחותם שמא יחזרו בהם: **בקר וידוע ה' את אשר לו** - לעבודת לוי: **ואת הקדוש** - לכהונה: **והקריב** - אותם אליו. והתרגום מוכיח כן ויקרב לקדמוהי יקרב לשמושיה. ומדרשו בקר, אמר לו משה, גבולות חלק הקדוש ברוך הוא בעולמו, יכולים אתם להפוך בקר לערב, כן תוכלו לבטל את זה, שנאמר (בראשית א, ה - ז) ויהי ערב ויהי בוקר ויבדל, כך (דה"א כג יג) ויבדל אהרן להקדישו וגו':

במדבר רבה פרשה יח סימן ג

[ג] ויקח קרח מה כתיב למעלה מן הענין (במדבר טו) ועשו להם ציצית קפץ קרח ואמר למשה טלית שכולה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית א"ל חייבת בציצית א"ל קרח טלית שכולה תכלת אין פוטרת עצמה ארבע חוטין פוטרות אותה, בית מלא ספרים מהו שיהא פטור מן המזוזה אמר לו חייב במזוזה אמר לו חייב במזוזה א"ל כל התורה כולה רע"ה פרשיות אינה פוטרת את הבית פרשה אחת שבמזוזה פוטרת את הבית אמר לו דברים אלו לא נצטוו עליהן ומלבד אותה בודאן הה"ד ויקח קרח אין ויקח אלא לשון פליגא שלבו לקחו וכענין שנאמר (איוב טו) מה יקחד לבך, הוא שמשה אומר להם שנאמר המעט כי הבדיל אלהי ישראל אמרו חכמים חכם גדול היה קרח ומטועני הארון שנאמר (במדבר ז) ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם וקרח בן יצהר בן קהת וכשאמר משה (במדבר טו) ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת מיד צוה ועשו ר"נ טליתות תכלת ונתעטפו בהן אותן ר"נ ראשי סנהדראות שקמו על משה שנאמר ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קריאי מועד עמד קרח ועשה להם משתה ונתעטפו בטליתות תכלת באו בני אהרן ליטול מתנותיהם חזה ושוק עמדו כנגדן אמרו להן מי צוה אתכם ליטול כך לא משה, לא נתן כלום, לא דבר המקום כך, באו והודיעו את משה הלך לפייסן מיד עמדו כנגדו לקדמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים מי הם אליצור בן שדיאור וחביריו האנשים אשר נקבו בשמות אף על פי שלא פרסמן הכתוב נתן סימניהן ומתוך המקראות את מבין אותם, משל למה הדבר דומה לבן טובים שנמצא גונב כלים מבית המרחץ ולא היה רוצה בעל הגניבה לפרסמו התחיל נותן סימניו, אמרו לו מי גנב כלך, אמר להם אותו בן טובים בעל קומה ושיניו נאות ושערו שחור וחוטמו נאה, משנתן סימניו ידעו מי הוא, אף כאן אף על פי שסתמן הכתוב בא ונתן סימניהן ואתה יודע מי הם נאמר להלן (במדבר א) אלה קריאי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר נקבו בשמות ונאמר כאן נשיאי עדה קרואי מועד אנשי שם.